



Kulturális közfoglalkoztatottak képzése Baján

A tanítás módja akkor helyes, ha az értelemnek mindig új gyönyörűséget okoz.

A felnőttek tanulásának ideális ösztönzője, formája a társas lét.

Comenius

Baján a Kultúrpalota oktatótermében 21 fő részvételével, rekkenő hőségben került sor a délvidéki kulturális közfoglalkoztatottak kötelező képzésére. Az előzetes tudásszint-mérés igazolta azt a feltételezésünket, hogy a csoport minden tekintetben abszolút heterogén: fiatal felnőttek, középkorúak, idősebbek, nagyrészt női – mindössze három férfi – résztvevők jelentek meg az első foglalkozáson. A hallgatók között voltak frissdiplomások, középiskolát éppen elvégzők, hosszabb idő óta munkanélküliek, sőt, egy főiskolát végzett szakmabeli kolléga is, aki több mint egy évtizedet töltött már a pályán, és ismeretei fölfrissítésére önszorgalomból hallgatta az előadásokat. Munkahelyüket illetően egészen apró falvaktól a közel negyvenzres középvárosig minden településtípus képviseltette magát, önkormányzatoktól, intézményektől, civil szervezetektől érkeztek a hallgatók.

Feladatom az önismereti, művelődéstörténeti, projekttervezés és közösségfejlesztés tananyag átadása volt. Oktatótársammal előzetesen egyeztetünk a tananyaggal kapcsolatosan, az oktatás szinergiájának biztosítására.

A fent említett okokból jelentős hangsúlyt fektettünk egyrészt a hallgatók érdeklődésének, ismereteinek, jártasságainak feltérképezésére, másrészt horizontális kapcsolataik erősítésére. A „bemelegítő”, többnyire könnyed és játékos foglalkozások keretében – azon túl, hogy mit tartanak fontosnak saját karrierjük vonatkozásában – konkrétan rákérdeztünk arra, mit tartanak eddigi életük legjelentősebb sikerének, milyen elvárásaik vannak saját magukkal szemben, milyen speciális ismereteik, tudásuk, hobbijuk van, mivel foglalkoznának legszívesebben, ha tehetnék. Emellett igyekeztünk figyelmet fordítani a képzéssel kapcsolatos érzelmi és értelmi motivációra, felhívni a figyelmet a képzésben elhangzó anyag gyakorlati hasznára, elmondtuk, hogy számítnak tudásukra, megszerzett tapasztalataikra.

Módszereinket – mint a fentiekből is látszik – úgy terveztük meg, hogy folyamatos figyelmet, interaktivitást biztosítsunk, hiszen a hallgatók legtöbbször szokatlan volt a képzés intenzitása. Igyekeztünk rengeteg gyakorlati példát, illusztrációt bemutatni, helyenként szórakoztató, élményszerű gyakorlatokat beépíteni a munkába. Sokat használtunk a képzéshez mellékelte segédanyagokból vett csoportos és egyéni feladatokat, megfigyelési szempontokat adva azok elemzéséhez. Kihívás volt a módszerek megfelelő, az optimális képzési ritmust szolgáló megtalálása, az adott helyzethez alkalmazkodó változtatása.

Ugyancsak állandó figyelmet fordítottunk a vizsgafeladatra, hiszen az általunk oktatott tananyag minden eleme alkalmat adott a képzés tartalmi magját képező vizsgafeladatra való visszacsatolásra. A hallgatók folyamatosan kaptak otthon megoldandó feladatokat, ezek zöme a vizsgafeladatokkal volt kapcsolatos. A módszerek közül népszerűnek bizonyult a vita, a megbeszélés, az elemzés és a témával kapcsolatos saját tapasztalatok megosztása a csoporton belül. Az elemzéshez felhasználtunk olyan videóanyagokat és prezentációkat, amelyek nem tartoztak a központilag rendelkezésünkre bocsájtott törzanyaghoz, és amelyek a kisközösségi létformák társadalmi hasznát és fontosságát mutatták be. Ilyen volt Novák Ferenc Magyar Művészeti Akadémián tartott előadása a népművészet és elsősorban a néptánc társadalomformáló, közösségépítő erejéről, a Böjte Csabáról és munkásságáról szóló „A legkisebb sziget” című dokumentumfilm, valamint a „Generation Me – az éngeneráció és kultúrája” című, saját készítésű zenés-képes prezentáció, valamint néhány közösségépítő, gyakorlatban is megvalósított mintaprojekt.

Ezek a szórakoztatva tanító anyagok nagymértékben színesítették az esetenként túltengő száraz elméleti anyagot, képi megformálás, a változatos narrációs formák élményszerűbbé tették a tanulási folyamatot. A hallgatók visszajelzése – és a saját tapasztalat – alapján, a szünetekben és óra után folytatott beszélgetések segítet-



A Bajai Települési Értéktár Bizottság elnöke, Vedelek Norbert alpolgármester tart interaktív előadást a közfoglalkoztatási képzés bajai résztvevőinek

tek – nemcsak a megértésben, hanem a személyes kapcsolatok fejlesztésében is. A hallgatónak tetszett a gyakorlatorientált képzési forma, s ennek hangot is adtak: a kezdeti elfogódottság után egyre szívesebben szerepeltek, vállaltak feladatokat. Az otthoni feladatokat úgy terveztük, hogy lehetőleg a tanórán túl is találkozzanak egymással.

Erőfeszítéseink – legalábbis úgy láttuk – nem voltak hiábavalók. Különösen megnehezítette a képzés hatékonyságát mind az oktatók, mind a hallgatók számára a rekkenő hőség, s bár a helyiek mindent megtettek a megfelelő körülmények biztosítására, a folyamatos figyelemért mindig meg kellett küzdeni. A hatékonyságot mind a vizsga, mind pedig a tanfolyam utólagos következményei igazolták.

Egy apró, látszólag jelentéktelennek tűnő példa: a hallgatók a vizsganap közeledtével megkérdezték, hogy hogyan kell felöltözni a vizsgára. Azt válaszoltuk, hogy a forróságra tekintettel könnyű, hétköznapi ruhát vegyenek fel, nem kell különösebben kiöltözniük. Meglepetésünkre kivétel nélkül mindannyian öltözködésükkel is jelezték, hogy fontosnak, ünnepi alkalomnak tekintik számadásukat. A vizsgán méltósággal, komolysággal, nagy odafigyeléssel mutatták be ismereteiket.

Egyébként is szembetűnő volt a foglalkozásokon való részvétellel kapcsolatos pontosság és fegyelem!

Az oktató számára nem lehet nagyobb öröm, mint mikor a gyakorlatban is törekvést lát arra, hogy a képzésen elhangzottak cselekvési programban realizálódjanak. A hallgatók közül három településről öten még a tanfolyam ideje alatt konkrét segítséget kértek helyi értéktárak közösségfejlesztői szemlélettel való létrehozásához, működtetéséhez. Ezen túl a csoport egyik tagja a képzés hatására jelentkezett andragógia szakra.

Végezetül hadd idézzem az egyik fiatal tanfolyami hallgató levelét, aki több egyeztetés (feladatok, kommunikációs stratégia, szakmai felkészülés stb.) után sikeresen vágott neki egy olyan feladatnak, melynek megoldására tett korábbi kísérleteinél folyton falakba ütközött, s ettől kudarcélményei voltak, a helyzetet kilátástalannak vélte. A levél érzéletesen tanúsítja, hogyan növekedett meg az önbizalma, személyes méltósága, súlya a helyi közéletben, s az

eredménnyel kecsegtető önállóan végzett munka milyen sikerélményt jelent számára.

„Kedves Károly!

Elkezdtem a testületi tagokkal megismertetni a helyi értéktárak lényegét, eddig voltam 4 főnél. Mindannyian pozitívan fogadtak engem is, az ötletet is, azt mondták, hogy szerintük ennek semmi akadálya. De a legcsodálatosabb dolog ma történt, a kulcsszemélynél is voltam, amitől igazán tartottam, de rendes volt, támogatja az ügyet. Megkérdeztem, mikor lesz a következő testületi gyűlés, azt mondta hogy aug. 20-a után. És mondta, hogy nyugodtan menjek be a jegyzőnökhöz és beszéljem meg vele, hogy milyen papírokra van szükség. Nos, én az időzítéssel még várok, a lényegi személy igent mondott rá, majd aug. 20. után beszéllek a jegyzőnökkel. Úgyis, addig még van 2 testületi tag, akiket felkeresek.

A vártnál sokkal jobban alakult minden, a hozzáállásuk pozitív, és például a helyi háziorvos segítséget is ígért a D-i Gyógyvíz felterjesztésére, mivel ő is részt vett a gyógyvízzé nyilvánításban a 90-es évek elején.

Mivel, mint írtam is, már annyira sokat gondolkodtam az egészen, úgy döntöttem, hogy elkezdem bejárni a testületi tagokat, és amiket ott hallok, az is formálja majd a következő lépéseimet. És ez bejött, bejött, hogy hagytam magam sodródni az árral, csupán elindultam, és jöttek az ötletek, az emberek, a segítségék. Nagyon örülök annak, amit eddig elértem, de akkor leszek csak igazán „nyugodt”, amikor valóban ez a D-i Helyi Értéktár hivatalosan is létrejöhethet.”

IMRE KÁROLY középiskolai tanár, népművelő. Felsőfokú közösségfejlesztői szakképesítéssel rendelkezik. Dolgozott Soltvadkerten, Kecelen, és több mint 20 évig a Bács-Kiskun Megyei Közművelődési Intézet igazgatójaként. 2013-tól a Nemzeti Művelődési Intézet területi koordinátora. Kitüntetései: Wlassics Gyula-díj (2001), Bessenyei György-díj (2011), Kecel Város Díszpolgára (2014), Magyar Érdemrend Lovagkeresztje, polgári tagozat (2015).